

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (ő fölsége meggyógyult, kinevezések és előléptetések; budapesti napló: szerencsétlen eset a' hidon, a' majlandi koronázás előkészületeiről, játékszinünk ügyében, 's a' t.; Hirschl Mózes megtiszteltetése; Munkácsy Miklós emberbaráti tette; pesti 's lemergi gyapjувásár; somogyi lóverseny; szatmári játékszini mutatvány 's Löwenstein Móríz gyűjtése az árviztől károsultak számára; adakozások; 's a' t.) Amerika. Portugália (Carvalho pénzügyminiszter lemond; 's a' t.) Spanyolország (a' carlospárti ministerváltás nem valósul; cortesülések, hadi mozgalmak; 's a' t.) Anglia (parliamenti ülések; a' királyné visszatér Londonba; Yorkban új zendítőtámad, Edinburgban radical népgyűlés; 's a' t.) Franciaország (Parisban nemzetiségi szemle; az afrikai kérdés a' követkamrában elfogadva; Abrantes hgnó 's a' t.) Németország. Belgium. Gabonaár. Dunavizállás.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Ő es. 's ap. kir. fölsége himlőbaja elmúlván, egészségi állapotjáról az orvosi hírlemények megszűntek.

Ő es. 's ap. kir. fölsége Helczi József grabi 30adost nyugalmazni, és Schluckenau (cschországi Leitmeritz kerületben) városüz által károsult lakosinak saját magányos pénztárából 2 ezer pgő forintot ajándékozni meióztatott. (W. Z.)

A' pesti gyapjувásár még folyvást tart, noha a' tulajdonképi sokadalom már elmúlt. Különösen az egynyiretűnek nagy a' kelete 's az ár mindig a' vásári, minden változás nélkül. Bács megyéből érkezett hírek szerint, ott a' kétnyiretű téli gyapjút most nagy mennyiségekben vásárolták főleg olaszországi gyárnokok 's kereskedők. Nagykunság némelly helyein is turiniak vettek meg a' közönségek minden gyapját, 's így egyenesen a' gyárnok a' természetűl minden kereskedő v. tőzserközbejötté nélkül csupán egy tolmács segedelmével. — Jó féle dohányt is több kereskedő szerepe még itt vásárolni; de annak már nyomát is alig találhatni.

Budapesti napló. E' hét elején szomeru jelenetek volt számos ember tanja hajóhidunkon. Egy a' budai állomáshoz tartozó köz pattantyus ugyanis, ki egyebiránt mindaddig példás magaviselete által teljes mértékben bírta előjáróinak megelégtet, este felé eltávozék lakjáról 's éjen át engedelem nélkül elmaradt. Másnap Pesten láták őt czél nélkül bolygani az utcákon, 's mint szabadság nélkül távozottat fegyveresen Budára kísérek. Mintegy közepe táján lehetének a' hidnak, midőn a' bilincszetelen fogoly egy hirtelen ugrással a' karfákon keresztül a' hullámok közé veté magát, 's ügyes károkkal utat nyitá magának közük. Pár pillanat múlva mindazáltal csolnak indult kifogására; de midőn már már nyulni készülék utána a' csolnakban ülők, hirtelen elmerült az uszó, 's többé nem is vala látható a' víz felszínén. — Több rendű magányos levélből értjük, miszerint uralkodó fejdelmünk ő fölsége majlandi koronázására már hatalmasul haladnak elő a' fényes előkészületek. Az e' végre összeáll. ndó ns testőrség már 20 lovast 's 30 gyalogot számít, 's naponkint szorgalmasan gyakorolja magát az ünnepey kívánatához képest díszesen megfeleltetésre. Aug. 25én Melzi hgnó tündér kastélyában töltendí ő föls. az éjt Ellagióban, 's ezután Como taván hajózással fog megkezdeni a' fényes ünnepeyok sora. Majlandba sept. Isőjén menend ő fölsége, 's a' koronázás is hihetőleg sept. első napjaiban fog menni véghez. A' vas korona a' régi hét longobard király fejétől először nagy Károly birtokába juta, 's utána 30 koronás férfiba, kiknek utólsója V Károly volt. Ezen időszak óta sokáig érintetlenül maradt e' vas korona; végie azonban Napoleon 1805ben maga tevé azt fejére, 's azóta ismét 33 év mult el a' nélkül, hogy királyi főt illetett volna e' becses fejdelmi ereklye. Sp. — A' legf. helybenhagyást nyert magyar nyugpénzintézei küldötség a' f. év első feleben történt változásról 's egyéb foglalatosságiról f. é. jul. Skán dclelőti 9^{1/2} órakor tartandja ülcsét Eudán a' m. kir. helytartósági épületben, melyre az intézei szabályok szerint minden tagja az intézetnek megjelenni hivatalos. — Fővárasunk árviztől károsult lakosinak fölségelésre folyvást érkeznek hazánk külön megyéből adakozások, így legközelebb a' nyir-egyházi casino tánczvizalmat adván a' Szabolcs-megyei tisztújítás után, az abból bejött 354 fr. 26² pgő krnyi jövedelmet e' szép czéla szentelé. Ennyi tetemes áldozat összeségét nevezetesnek kell ugyan mondan; de mind ez még távulól sem képes gyökeresen enyhíteni a' bajt. A' víz ugyanis ezeket szorita ki hajlékaikból, 's e' szerencsétlenek a' legezelszerűbb gondoskodás mellett is annyi inségnek valának kitétetve, főleg a' pusztítás uráni első napokban, hogy nagyobb részint kórházakba kerültek. Az üdvös rendszabályoknak a' betegek legnagyobb része életét köszönheti ugyan; de magát saját erejével föntartani nem képes. Elgondolhatni tehát, mily tetemes pénzmennyiségeket kíván e' szerencsétlenek nyemoru helyzete, 's mennyit kívánand majd még télen, midőn a' kereset több nemei megszűnnek, az élelem pedig drágábbul, 's az addig elkészülendő házak sem leendnek menedéket nyújtani képesek azon ezrek tetemes részinek, melyek most, igazolva e' régi közmondást: „Nyáron minden bokor szállást ad“ sátorokban 's egyéb olly rögtön gányolt v. penderített laktanyákon tartózkodnak, mikben a' viharos téli időszakban biztos menedékre sem találhatnak. Való ugyan, hogy az eddig tett áldozatok nagyszerűek; de az itt orvoslandó baj még sokkal óriásiabbakat kíván, mert ki egész élete fáradságos szerzeményit egyszerűen elveszité, azt csak teteme-b segély képes olly állapotba helyezni, hogy sükerrel kezdhesse az elvesztettnek visszapótlásához. — F. hó 20án „Norma“ dalmú adatván magyar színpadunkon, Oroveso szerepében Schön lépett föl, mint új tagja intézetünknek. Bassusa kellemes ugyan; de nem olly kielégítő, minőnek színészetünk számára lennie kellene, hogy közönséget 's azzal pénzt hozhasson az intézetnek. 21kén Stern testvérek az általat fötalalt üveghárfán hallaták magukat fölvonás közben, 's e' két hazánkfia talalmánya illő méltányra talált a' közönség előit. Szigligetinek „Gyászvitézek“ című dramája 2ik előadását e' héten kevés

néző tekinté meg. A' nézők száma bizonyosan nagyobb leende, ha a' játékszini lapon olvasható lett volna, hogy a' jövedelem egy része a' szerző jutalma, mert midőn Vörösmarty „Marót bán“ja adatek, többtől leheté hallani e' szokat: „Már ha a' jövedelem egy része a' „Szózat“ dalmokáé, egy csakugyan vétekné tartanám az elmaradást „helyes tehát az előbbi igazgatóságtól bevett szokás, mert a' közönség legnagyobb része nem igen tartja folyvásti emlékezetben az igazgatósági végzéseket, sőt sok nem is olvassa el, hanem csak őt közelebb érdeklő tárgyakat keres, minő például: politika, előléptetések, v. gazdaságot, ipart 's t. ef. tárgyazó tudósításokat. Ha aztán illy tagja a' játékszini közönségnek látja a' czédulán, hogy az írónak is adatik valami a' jövedelemből, 's ha ő ezen író már munkái után kedveli, akkor bizonyosan elmegy a' színházba, ha csak lehetőség nem gátolja; holott egyébkint, ha figyelmes lesz is az új műre, könnyen gondolhatja magában, hogy még más-kor is meglátharja azt, 's majd épen akkor talál színházba menni, midőn az író már elég soványan ki van elégitve. Jó volt tehát a' kezdett ez iránti rendszer 's nem illetlen, mivel nem szemtelen koldulás, hanem csupán figyelméztetés, 's e' tekintetben csakugyan szükséges is, ha meggondoljuk, hogy az írónak minél kielégítőbb jutalmazás ohajtható, hogy rögs pályájáról a' nemzetiségi előhaladás kárára lelépni ne kényszerül ön Némellyek ugyan inkább az által vélnék közönséget esődithetni, hogy a' jelentésben tétessék ki, miszerint a' szerző leve csupán előadás után fog nyilvánítottani. De tán ez mostani állapotunkkal nem egész ismértséget aruló nézet. Parisban tehetni ezt, mert mennyi ott a' színház 's mennyi a' nép, melyet azonkül hányfele tárgy gátol közelebbi megismerkedésben egyik vagy másik színház belviszonyaival. Nálunk ez máskép van. Csak egy színházzal bírnak, 's ennek egész közönségét személyesen ismérjük, ha csak egy hónapig járunk is szakadalanul színházba, mert (a' vásárolki néhány napot kivéve) majd minden nap ugyanazon arczokat szemléljük körülötünk, 's e' közönség nagy része egyik vagy másik színészszel ismerős, a' drámairó pedig valamennyi színészszel némi viszonyban áll. Ennek következtében tehát, ha ma adatik valamely új darab a' színi rendelők kezébe, holnap már szerepkiosztását is tudja jobbadán a' közönség jó része, talán csupán a' karzat embereit kivéven. — Időjratunk most kedvező 's meleg, noha néha igen rögtön megváltozik, mi fölőtte káros hatású az egészségre. Az árviz okozta inség még a' budai fürdő-bérlőket is nagy mértékben nyomja. Nem is számítván ugyanis azon tömredék kárt, mit a' romboló hullámok okozának, 's a' tavasz zordongási tetemesül növelének, legnagyobb most azon baj, hogy a' fürdő vendégek száma az eddig tapasztalni szokotthoz képest rendkívül csökkent. A' rudas-rác- és sáros-fürdőben alig láthatni néhány vendéget szállongni 's csupán a' császárfürdőben mulat több idegen, de koránsem annyi, mint máskor, minek a' pesti uraságok nagyobb része eltávoztát tulajdoniják egyik okul. (N. I.)

Arad, jun. Isején: Tegnapelőt, mint ő es. ki. fölsége névünnepey, Hirschl Mózes iteni nagykereskedő kis polg. érdempénzzel díszesüteték. A' helybeli izraelita iskola nagy terme tömve volt ez alkalomkor minden rendű 's koru hallgatóval, 's köztük Rác Gerazim aradi g. n. e. püspök 's az egész helybeli fő nemesség és katonai tisztikar. Lonovics József esanádi püspök meghagyatából Gabriel József prépostesperes és új-aradi iskola-felügyelő függeszté Hirschl mellére az érdempénzt, velős tartalmu beszéddel sörkentvén őt dícséretes törekvési további folytatására. Hirschl röviden, de válogatott szókkal felolvén, Chorin Áron ismért tudós rabbi szólalt meg, és szíve mélyiből eredt szavai megtalálák a' szívhöz vezető utat. Hirschl ezelőt már 5 ezer forintnyi alapitőkével ajándékozta meg az aradi iskolát, 's most újra ezer forinttal gyarapítá azt, olly meghagyással, hogy kamatja szegényebb tanulók fölségelésre fordítassék. Az egészet lakoma fejezé be, szokott szertartási áldomásokkal. — Megyénk lelkes RR állatván, miszerint valamennyi testi baj közt legiszonyubb a' vakság, vakok számára gyógyintézetet alapítának, melyben rang- 's vallás-különség nélkül, minden szembeteg ápolásra talál, naponkint fizetendő 8 pgő krért. Orvossá ez intézethez Munkácsy Miklóst nevezé ki a' megye, és szerencsésb váloztást valóban alig tehetett volna; mert Munkácsy Miklós ri ka tökélyű tudománnyal a' szemorvoslás körében, valódi példás emberbaráti érzelmekeknyarosit. F. évi april közepén ugyanis többi közt egy megvakult szegény anyának díj nélküli gyógyítását vallolá magára, egyszersmind minden szükséges gyógyszerrel ingyen ellátván őt. A' szegény anya szerencsésen megszabadult a' hályogtul, és szíve mélyéből áldja hat neveletlen magzatival a' ns emberbarát jöltevéstét. —

Somogyi lóverseny 1838. Sept. 10kén regg. 9től 2 óraig adózók csikai jutalmazása 's loárverés; délután 2 órakor a' verseny illy renndel: 1) Adózók első versenye. 60 p. fr. az első, 20 p. fr. a' második lóé. 2) Társasági díj. 60 arany, minden somogyi birtokosnak ugyanott nemzet nem telivér lovára 1^{1/2} ang. mf. ism. 3e. 90 ft, 4e. 110 ft, 5e. 115 ft, 6e. és id. 119 ft; k. 2 fonttal kevesebb, idonított lovak 5 fonttal több teherrel. Bejelentés 18 órával előbb - 3) Adózók 2ik versenye. 25 p. f. az el-

só, és 15 p. fr. a' másik lóé. 1 1/4 ang. mf. Feltétel ugymint az első díjnál. — 4) Külön fogadás. 25 arany tétel, fúss vagy fizess. 2 ang. mf. Csapody Pál 3e. p. k. Abuly, ap. Samham Emir, an. Abulaj, 90 ft. — 5) Külön fogadás, 30 arany tétel: fúss vagy fizess. 1 1/2 ang. mf. Csapody Pál 3e. sg. m. Figaro, ap. Murphy an. Marbek, 92 ft. Festetics Miklós gr. 4e. p. k. Estrella, ap. Doctor Oloroso, an. Helena 110 ft. — 6) Külön fogadás. 25 arany tétel: fúss vagy fizess. 1 1/4 ang. mf. Czindery László 3e. p. m. Murphy, ap. Murphy, an. Csinos, 90 ft. Festetics Mik. gr. 3e. p. k. Miss Fanny, ap. Doctor Oloroso, an. Mary, 90 ft. — 7) Külön fogadás. 25 arany tétel: fúss vagy fizess. 1 1/2 ang. mf. Czindery László 3e. p. k. Szajkó, ap. Doctor Oloroso, an. Szajkó, 90 ft. Festetics Miklós gr. 3e. p. k. Sarolta, ap. Doctor Oloroso, an. Helena 90 font.

Sept. 11kén regg. 9től 12 óraig lóárverés, délután 2 óraker lóverseny. 1) A dózó k 3ik versenye. 50 p. fr. az első, 25 p. fr. a' második lóé. 1 1/2 ang. mf. Feltétel u. m. az első díjnál. — 2) Társasági díj 50 arany. Futat érte minden a' magyar honban született nem t. v. ló akarkinek tulajdona. 2 ang. mf. 3e. 95, 4e. 115, 5e. 120, 6e. és id. 124 ft., k. 2 fonttal kevesebb teherrel. Béjelentés 28 órával előbb. — 3) Czindery díj. 10 arany szegényebb sorsu haszonbérlok, mesteremberek és uradalmi eselédék számára (lovászmestereket, lovászokat 's idomárokat kivéve). 1 1/2 ang. mf. Telerre semmi tekintet. — 4) Társasági díj. 30 arany. Somogy megyében nemzett minden lóra, mellyek sem t. v. apa, sem t. v. anyától közvetlen nem származnak 2 ang. mf. 3e. 95, 4e. 115, 5e. 120, 6e. és id. 124 ft., m. 2 fital több teherrel. Béjelentés 48 órával előbb. — 5) Külön fogadás. 25 arany tétel: fúss vagy fizess. 1 1/4 ang. mf. Csapody Pál 3e. p. k. Mazepa, ap. Murphy, an. Election, 92 ft., Festetics Miklós gr. 3e. p. k. Miss Fanny, ap. Doctor Oloroso, an. Mary, 90 ft. — 6) Külön fogadás. 25 arany tétel, 12 arany banat; 1 1/2 ang. mf. Czindery László 3e. sg. m. Election, ap. Election, an. Csóka, 92 ft. Festetics Miklós gr. 4e. p. k. Estrella, ap. Doctor Oloroso, an. Helena, 110 ft.

Sept. 12ki regg. 9től 12 óraig lóárverés, délután 2 óraker lóverseny. 1) A dózó k 4ik versenye. 40 p. fr. az első, 20 p. fr. a' második lóé. 1 1/2 ang. mf. Feltétel u. m. az első versenynél. — 2) Festetics Gejza gr. díj. 40 arany, magyar honban született minden lóra, mellyek még a' pesti vagy bécsi gyepen nem nyertek. 2 1/2 ang. mf. 3e. 90, 4e. 110, 5e. 115, 6e. és idősb 119 t. v. 1, m. 2 fonttal több teherrel. Béjelentés 48 órával előbb. — 3) A dózó k 5ik versenye. 30 p. fr. az első, 15 p. fr. a' második lóé. 1 1/4 ang. mf. Feltétel mint az első versenynél. — 4) Somogyi szép nem által alapított díj. 112 arany értékű serleg. 1 1/2 ang. mf. Futat érte Somogy megyében született, ugyanoda való birtokosnak nem telivér lóva. Urlovasok, bár a' lovaknak nem tulajdonosaik is. 3e. 110, 4e. 130, 5e. 135, 6e. és idősb 139 ft.; k. 2 fonttal kevesebb. — 5) Külön fogadás. 25 arany tétel: fúss vagy fizess. 1 1/2 ang. mf. Czindery László 5e. p. k. Babieka, ap. Murphy, an. Csinos, 110 ft.; Festetics Miklós gr. 5e. p. k. Rebecca, ap. Murphy, an. Mary, 110 ft. — 6) Társasági díj. 40 arany. Futat érte minden Magyarhonban született nem t. v. ló akár ki tulajdona. 2 ang. mf. 3e. 95, 4e. 115, 5e. 120, 6e. és id. 124 ft., k. 2 fital kevesebb teherrel. Béjelentés 48 órával előbb. Több leendő díj's fogadás, mellyek addig állapíthatóknak, a' versenyei választmány által el lesz rendelve; mirendve a' napirend a' versenynapokra ki leszen nyomtatva. A' lóárverésre és szabad kézből vásárlásra a' bel és kül megyebeli számos ménesekből nagy számmal fog mindenféle ló megjelenni, ezek közt telj és félvérű angol és arab véretek is lesznek. Tartatik e' lóverseny és árverés Hetesen nemes Somogy megyei helységben, melly Kaposvártól 1 mérföldnyire esik. Ez utóbbi helyen illő meghatározott bérért szállás és ki- 's vissza-hozó lovakról lesz gondoskodás. Hetesen egy vendéglő a' megjelenőket lehetőségig fogja ellátni. Lóistálló 's élelem pedig meghatározott bérért szolgáltatják-ki. Sept. 11kén Kaposvártól a' ns megye palotájában a' felállítandó kórház hasznára sorsjátékos táncmulatság fog tartatni. Mind erre szivesen hivatalos minden a' nemzeti előhaladást 's lötenyésztést kedvelő.

Lemberg, jun. 10kén: Jövő hó elején fog megkezdetni nálunk a' gyapjuvásár 's nyolcz napig tartani; második ez itt a' maga nemében, 's mindenki azon reményvel véli magát kecsgethetni, miszerint ez az első vásárt minden tekintetben felülmulandja 's a' kereskedelem nézve sokkal kedvezőbb következményű leendő. Az első vásár ugyanis tavaly a' gyapjukereskedelem nézve igen szerencsétlen fordulat idején juta véghez 's mégis 6 ezer mázsánál több gyapjut hoztak csupán Galiczia keleti részéből 's azonkül még Russziából is igen tetemes mennyiséget. A' galicziai gyapjutermezők eddig a' gyapjut, valamint egyéb termékeiket is, lakhelyükön szokták eladni. A' nyugati kerületek lakosi sem akarák Lembergbe szállítani gyapjokat, sajnálván a' nagy vitélbert, 's félvén, hogy talán még visszavitérésére is kényszerülendnek; a' Szilvához közelebb fekvő kerületekben pedig még vásár előtt eladák a' gyapjut, többnyire egyes nyereszkezőknek, leginkább csupa kényelmi szempontból. A' nyugati kerületekből tehát, hol egyébkint leginkább virágzik a' gyapjutermezés, gyapju helyett jobbadán csak próbákat küldének a' vásárra, mellyen kevés nagyobb jelentésű gyapjukereskedő mutatkozik, 's a' gyapju-egyedárusság folyvást nyereszkező zsidók kezében maradt. Most azonban a' nyugati tartományokból is nagyobb gyapjumennyiség fog érkezni, és Russziából is többet várnak a' tavalyinál; biztosan reménylhetni tehát, miszerint a' lebergi gyapjuvásár nem sokára egyike leendő a' legnagyobb ilyenemű sokadalmaknak, főleg, ha külföldről több nagykereskedő fog megjelenni.

Boroszlóbul is folyvást hasonló kedvező hírek érkeznek a' gyapjutermezőkre nézve. 'S különös megjegyzésre méltó, hogy ott is leginkább csak a' legfinomabb fajnak volt nagy kelete, még pedig nemelly része majd szinte mesés áron, egy legjobb faj majoré ugyanis 178 pgő talléron kelt mázsánkint! Híre járván a' vásáron, hogy bizonyos angol kereskedő ház minden áron fölszedi a' finom gyapjut egy ázsiai udvar meghagyatából, hol sok finom posztóra leendő szükség. E' szép kelete a' gyapjunak annyival inkább fölbresztheti az ottani juhtenyésztők kézszereszt szorgalmát, mivel annak következtében már a' juhok ára is rendkívül emelkedik, egy anyabirkát ugyanis 20, kóst pedig 100's több pengő tallérral fizetnek. Különösen pedig a' tenyésztésre alkalmas anyajuhokat leginkább keresztek. —

A dakozások az árvíztilt károsultak számára; a' m. kir. udv. kancellarianál: a' florenzei es. kir. követség 240 fr., a' velencei kormányzók 4009 fr. 16 kr., a' majlandi kormányzók 11,148 fr. 8 kr., Amsterdamból 1271 fr. 17 kr., Triesztből 5638 fr. 38 1/4 kr. pgőben. Erdélyben: Ujegyházszék 108 fr. 12 kr., Csikszereda 5 fr., Kővárvidéke 160 fr., Miklósvárszék 6 fr., Udvarhely város 36 fr. 34 kr., és a' kolozs-kalotai ref. egyház gyűjtése 62 fr. 48 1/2 kr. pgőben.

Lövenstein Möricz nagykanizsai kereskedő az árvíz által kárvallott pesti mindkét rendű kereskedői testület részire izraelita lakostársai közt aláírási ívet alakított, mellyet maga részéről 300 pfital kezdte meg, 's az így gyűjtött pénzmennyiséget, melly összesen 700 pfítot teszen, azon kéressel küldte által, hogy azok az érintett testületek között minden vallásbeli tekintet nélkül osztatának el. Az aláírók által bejött summák ezek a' gyűjtőnek 300 pfítján kívül: Lessner Bernát 50, Benzion isr. 50, Tachauer S.L. 50, Hirschler Leon 40, Kaiser Benjamin 40, Mayer Gottlieb 25, Strasser Vilmos 13, Blan Mózes 12, Levinger isr. 13, Lackenbacher Rozália 10, Levinger Jak. 10, Vettendorfer Henrik 10, Strasser D. L. 7, Kirschner Mayer 5, Arnstein M. 5, Velisch Sámuel 5, Polák Sámuel 5, Rosenfeld Jakab 5, Mayer Henrik 5, Blan Károly 3, Rosenberg Volf fia 3, Daneberg M. 3, Lackenbacher Károly 2, Schlesinger József 2, Engländer Rófal 2, Egy ismeretlen nő 25. Összesen 700 fr.p.p.

Szatmár, jun. 10kén: Ma egy játékszini hirdetőnyt vetünk illy czim alatt: „Chrysanf, és Dária vagy a' rettenhetlen keresztények. Szomorú jütek öt felvonásban. E' színműelőadás a' Duna' áradás által megkárosultak részire a' városi kath. leányok által és iskolájokban csakugyan meg is történt, 's örömmel néztük a' zsenge ipar' sükerét, mellyet egy boldogabb idő, mit ohajtunk érettebb gyümölcsözéssel koronázand.

A' m. kir. udv. kamra keblebeli számvevő hivatalánál Laki es Mihály számvevő tiszt nyugalmaztatása és Plechner Károly fizetéses gyakornok halála következtében, Mészáros István ingrossistát számvevő tisztté; Bucsanyszky János temesvári kam. leteti és árvák pénztára tisztté utolsó ingrossistává; és Forty László díjtalan gyakornokot fizetésessé alkalmazá. O. Z. Neumann Jakab berlabasi (Mármarosban) kam. alerdész f. é. apr. 30kán 's Matossich József nagyábró-millyanai (Varasd megyében) tiszttartó f. é. maj. 23dikán meghaláloztak. —

A M E R I K A.

Ujyorki lapok szerint majus 7erül Mobile várost Alabamában april 25én 's Wicksburgot Mississipi mellett april 19én a' tűz tetemesen meg rongálta; ez utóbbi város majd egészen elégett; a' gyujtogatóiszonyu kinek között egy hájz födözetén találak, a' tűznél halálosan megsérülvén. — A' csirokizék nem akarják teljesíteni azon szerződést, melly szerint Mississipin tul kell költözniök, mint jogtalanul kötöttet. Esküsznek égre földre, hogy ha kivándorlásra kényszerítik őket, sáskamódra lepik meg a' fehérek falvait. A' csirokizék nagy előhaladást tevének a' műveltségben, tudnak olvasni 's több év óta Phönix című lapjuk van, melly képdús nyelvükön jelen meg. A' szerkesztők főleg fájdalmikat festgetik 's a' halvány képűek pénzvagyát. — A' francia követ a' mexicói kormánytól aprilben bocsátá chez végválaszát, mellyre Bustamente elnök oda nyilatkozik, hogy sohasem egyezik meg, nem a' pénzkérdés miatt (a' francziák követelése összesen 800 ezer dollár), mellyet ő másodkérdésnek tekint, hanem mivel ő nem teendő le hivataljokból azon mexicói tisztviselőket, kik ellen a' francziák sérelmet adának be. Delisle, az első követségi titoknok még april 13aig Mexico városban tartozkodék. A' Pensacola Gazette april 28aral e' tárgyról így nyilatkozik: „A' mexicóiak hajlának a' francziák által követelt kárpótlási mennyiség megadására; de a' francziák ezen felül megkövetést is sürgettek, mitől a' mexicóiak vonakodtak. Az erre következett erőteljes felszólítása Bustamente elnöknek, mellyben a' népet bátor ellenállásra szólítja, hatását nem téveszté el; többi közt egy mexicói 10 ezer (?) lovat ajánlott, a' papság pedig egy millió dollár hadiadó alá veté magát. A' mexicói kormány bizni lúszik erejében, csak attul féltek, hogy ha a' francia hajósereg Veraeruzt ostromolja, a' szövetségi párt az ellenséghez álland 's így a' várost könnyen elfoglalhatják 's fölszakmányozzák. A' lakosok ostromoltatástul tartva, nőiket 's gyermekeiket néhány mérföldnyire fekvő Jalapa szigetbe távoztaták el. San Juan de Ulloa vár megtámadtatását várak, azonban ez az ostromot sokáig kiállhaja. — Bustamente elnök felszólítása a' republicához kivonatban következő: „A' nélkül, hogy követünket kihallgatták volna, kinek Parisba küldetése azon czélbul történt, hogy viszonyinkat Franciaország iránt rendezze és szilárdabb alapokra állítsa föl; republicánk kormánya czéljait nem ismerve, melly mindenkor hajlott alapos sérelmek orvosoltatására, a' dolog állapotjárulí hü tudomás nélkül a' francia kabinet révpartunk ellen tengeri erőt küldé és mintegy kényszerítve pénzkárpótlást, köz tisztviselők elbocsátását 's olly nyilatkozványt kíván, melly egész Amerikában méltó aggodalmat támoszthata. De semmi fenyegetés nem félénkít el minket; mert illyes körülményben a' nemzet segély nélkül nem maradand 's ha meg is fog tagadtatni minden kélségely, a' nemzeti hazafiság semmi esetre nem tagítand A' mexicóiak minden sanyarnak alá vetik magokat, 's nem hogy kialunnék hazafiságuk, sőt méltatlan megtámodás visszatorlásra ingerlendí őket. Panaszra érdemes, hogy a' leghatalmasb 's virágzóbb nemzetek egyike ellenségünk; de ha egyeneiellenségünknek igazság, hazafiság 's gondviselési ótalom által kell elháríttatnia, báran bizhatok, hogy idegen hatalom visszaélése nem leendő képes a' republica sorsát megváltoztatni.“

Ujorleansi april 20diki magányos levél szerint „négy mexicói hajó Ujorleansbul a' francziáktul elfogatás félelme miatt nem mert elhajózni; az 5dik elszándékozott volna, de vitorláz elcsedék, legénységét pedig, tengeri rablás miatt, tömlőczre hányák. Az egyesült szabad tartományok kormánya is 1837ben Mexicoban az egyesült tartományok polgárai által szenvedett károkért elégtételt sürget, a' követelés, mit ugyan még Mexico el nem ismért, 600 dollár. Ujorleanshoz közel fekvő mexicói tartományokban uj zavarok keletkezének; Francisco Lassagna europai származásu 1200

főnyi csop papokat é
Lissa
egyesület
ja a' kam
detében el
métraz er
sin hajó
közül ke
többi hat
hgnék Po
ő saját kö
fut sterlin
tésrül biz
pos kiada
el és sem
már 15 h
hoza híre
nyal a' r
iratni; e'
pénzügy
né nem f
utólja ak
ban a' re
vár; az p
sem érde
A'
2kán éjj
gyuval a'
's vele c
christinó
a' carlos
de távoz
plonában
többi pör
emelé. M
idő óta i
év előtt
négy mé
Isőjen k
tesben,
talosan
vaez tá
telendek
már ma
sint elri
követe
kiálta f
minden
a' gyilk
zának,
(a' pé
Palillos
megjel
A' hel
csakha
az elle
másnap
el 's h
maguk
szakas
kül. —
ditvány
Mendi
gyűjte
legink
idegen
minde
melly
elfog
— A'
ban l
dolog
tartor
ango
ne B
di C
még
—
szer
ván
egyh
kivü
nyal
doln

főnyi csoporttal a rendet végkép megzavará; több egyházat kirabolt, a papokat és szerzeteseket pedig sergéhez csalakozásra kénytetli. —

P O R T U G Á L I A.

Lissabon, majus 22én: A néhány nap előtt keletkezett választási egyesület, mellynek szabályai most tettek köz hírré s mellynek célja a kamrai tanácsosok s követekké érdemes férfiakat választani, kezdetében el fog halni, mert főleg most lehetetlen itt a pártosság szellemét az értelmi s tudományos emberétől megkülönböztetni — 1831ben Rous-sin hajóvezér által Franciaországba vitett, nyolcz portugáli hadihajó közül kelet, a szép Diana fregátot és Uránia korvetet, kiváltották; a többi hatrul műsem tudhatni. — Egész bizonyossággal hírlik Palmella hgnek Portugália részéről Viktória királyné koronázására menendését; ő saját költségén kívánja e küldetést véghez vinni, ha a kormány 5ezer fut sterlinget előlegez neki, mit ez aligha teljesítend, míg a visszafizetésről biztosítva nincs. — A 2400 conto kölcsön s az 500 conto hónapos kiadások fődözésire szánt jövedelem ellenére is már két hónap mult el és sem a tisztviselők sem a tisztikar nem kapott fizetést, ez utóbbi már 15 hónap óta sajátjából él. — Braganza gőzös Lissabonbul maj. 30ig hozza híreket, szerintük Howard de Walden l. a portugáli kormány-nal a rabszolgakereskedés eltörlesztését illető szerződést alá nem tudá iratni; e szerint a brit kormány kénytető eszközökhöz nyuland. — Carvalho pénzügyminister, megunván hivatalát, lemondást nyujta be, de a királyné nem fogadta el, mind e mellett is le akar lépni hivataláról, mihelyt utódja akad, mit olly könnyen nem reménylhetni. — Remechido Algarbiában a rendes csapatokon győzelmet vívott ki; mi ugyan még valósulást vár; az pedig, hogy d. Miguel Portugália déli révpartin kikötött, hitelt sem érdemel.

S P A N Y O L O R S Z Á G.

A carlosi haderő egy része Arragonia felé készül nyomulni. Jun. 2kán éjjel Guergue 4 zászlóaljjal, két századnyi lovassággal s két álgyuval átment Arga folyamon. Carmona tábornok gyorsan követé lépteit s vele egyesülten 5 ezer főnyi sereg fölött parancsol. Ezen hirre Leon christinói tábornok azonnal megindult a negyedik hadosztállyal, hogy a carlosiakat Saragossától ismét elzárhassa. E célját elérndi ugyan; de távoztával Lerin s egyéb állomás véd nélkül maradand. Már Pamplonában is híre jár, miszerint a trónkövetelő Zariataguit, Eliot s a többi pör alatt állott vezért szabadon bocsátatá s ismét parancsnokságra emelé. Mancha tartományban Palillos, Orejita s egyéb guerillafők darab idő óta ismét korlátlanul féltelenkednek. Maj. 19ikén Palillos, ki egy év előtt 30 főnyi rablócsapat vezére volt, elfoglala Malagon erősséget, négy mérföldnyire Ciudad-Realtól, s az egész őrséget agyon löveté. Jun. 15őjén kérdésre vonák a ministerséget ez iránt némelly követek a cortesben, kik azzal menték magukat, hogy mindedig nem tudnak hivatalosan semmit ez esetről; ha pedig csakugyan történt is ollyasmi, Narvaez tábornoknak a tartaléksereg egy részivel oda érkezte minden féltelenkedésnek mulhatlanul véget vetend, s ezenkívül Aldama tábornok már majus 31ikén megindult 400 lovassal Ciudad-Realba, mi alkalmasint elriasztandja azon környéktől a vakmerő rablókat. Cevallos, egyik követe Mancha tartományban, ezzel meg nem elégvélve, bosszusan így kiálta föl: „D. Basilio valódi szabadítója Mancha tartományban, nála minden igaz ember ótalomra talál, s ő többet tesz, mint a kormány, mert a gyilkosokat s rablókat agyon löveti.“ E szók nagy ingerültséget okozának, s a ministerek hallgattak, emlékeztvén, miszerint egyik társuk (a pénzügyminister) nem rég maga is magasztalá Basilio tábornokot. — Palillos merészsége még tovább terjeszkedék: maj. 28kán reggel ugyanis megjelent 180 főnyi gyalog csapattal s 300 lovassal Ciudad-Real előtt. A helyparancsnok kirohant ugyan ellene; de olly csekély sereggel, hogy csakhamar visszavonulni volt kénytelen, miután a magával vitt álgút az ellenség elfoglala. A várost megtámadni nem meré ugyan; de még másnap is falai előtt álla duló csapatjával, melly naponkint utasokat fog el s halomra gyilkolja azokat, kik iszonyu váltságdíjjal nem képesek magukat kiszabadítani. E kegyetlenkedés Andalusiaival egészen félben szakasztá a közlekedést s Valencia felé sem utazhatni életveszély nélkül. — A cortesben majus 31kén került vitatás alá azon biztossági indítvány, melly a kormánytól megtagadtatni kívánja azon jogot, hogy Mendizabal ellen, a kölcsön tárgyban nyilvánossá tett titkos oklevel-gyűjtemény miatt, törvényes üldözéshez foghasson. A pénzügymin-ster leginkább azon elvből ohajtá megbüntethetni Mendizabalt, mivel egy idegen kormány sem szereti, hogy titkos iratai napfényre jussanak, s minden esetre ovakodni fog Spanyolországgal olly közlekedésbe lépésről, mellyet nem szeretne mindenütt kidoblatni. Hosszasb vita után a cortes elfogadá a biztossági indítványt, s Mendizabal kiszabadult a hinárból. — A kormány Quesada gyilkosit megbüntetni készül. —

Jun. 10dikeig terjedő parisi lapok még nem említik a mult számunkban közlött carlospárti ministerváltoztatást, s így méltán kétkedhetni a dolog valóságáról. Munagorri nem csügged, s folyvást munkás a baski tartományok megnyugtatásán, mi végett most egyenesen John Hay l. angol tengerész parancsnokkal bocsátkozék közlekedésbe. A Quotidien-ne Balmaseda és Cabrera két újabb győzelmét jelenti Ezpeleta és Borso di Carminat alkotmányos vezérek csapatai ellen; de a szabadelmű sajtó még mindedig hallgat erről, s így az egésznek nem igen adhatni hitelt. — A majus 30ki cortesülésben Lujan s Huelves azon indítványa, miszerint a tized többé ne szedessék be, 102 szóval 66 ellen megbukván, másnap Arguelles indítványa került szőnyegre, melly szerint egyházi adó fogna közrebocsátatni, mintegy 100 millió realig, s rendkívüli hadiadó gyanánt kezelhetni a tartományi junták által. Ez indítvány-nal azt törekvék megmutatni Arguelles, mintha csakugyan igen sokat gondolna a papság tisztaságával; azonban tulajdonképi célja: meg-

szüntetni minden tizedet s a papságot fizetéses országos tisztviselőséggé változtatni, ez által azon befolyást, mellyet eddig a népre gyakorlának a papok, tőlük elvonni, s általányosan kormánytul függők-ké tenni őket. Indítványa igazolására 4 óraig tartó beszédet monda, papság elleni gyűlölettől duzzadót, mellynek némi hatása volt ugyan; de az indítvány mind a mellett is 93 szóval 65 ellen megbukott. Ezután Pacheco s Morales indítványa került szőnyegre, melly szerint a tizednek fele fogna beszédetni, papságtartásra fordittatni, s általányosan papok által kezel-tetni. Azonban ez indítvány is keresztül esett 84 szóval 77 ellen, s már most hihetőleg teljesülend a minsterség ohajtása: egy évig t. i. az egész tizedet megajánlandja a cortes, melly egy része aztán papságra, másik pedig más szükségesekre fogna fordittani.

Ujabb tolosai hírek szerint a Memorial Bordelais által közlött min-isteri változások a trónkövetelő főtábori szállásán csakugyan nem való-sulnak; annyit mindazáltal még is minden körülményből következtethetni, miszerint nem sokára fontos változások történnek a fő hadi szálláson, leginkább a magasb helyzetű tisztviselőkre nézve. Oleroni levél junius 7keről az Arragoniába nyomult carlospártiak által kardesapás nélkül mondja elfoglaltnak Salvatierrát, s az ottani nemzetörség azonnal kénytelen vala lerakni fegyverit. Innen Barbastro felé nyomulának a carlosiak. La Co-runna egyik erősségből 38 ezer puskatöltést orzának el. Mikép viheték véghez e merényt, még eddig nincsen tudva. Azon pattanyus tiszték, kik a raktár kulcsait őrzik, már april óta nem adák ki azokat kezeik-ből. Hiszik, hogy az örök vesztegeték meg a carlosiak, s úgy jutának az ohajtott zsákmányhoz.

A N G L I A.

London, jun. 8án: Az alsóház pünköst után tegnapelőtt gyűlt elő-ször össze, s Knatchbult kelet-kenti tory követ, azonnal szőnyegre ke-rité a canterburyi véres jeleneteket, minek következtében Hume követ-kező emlékezetes nyilatkozatra fakadt: „Reményem, annyi ember ha-lála olly rendszabályokhoz nyulásra határozandja el a kormányt, mik ké-pesek legyenek hathatósan gátlani illy szomorú esemény előfordulását. Illy tudatlanságot soha nem keresem volna Angliában; valóban, Irland és Skótzia nem mutathat ehhez hasonló példát. Uralkodó egyháznak és szegények egyházának nevezeti magát Angliában a protestans egyház; de a szegények fölvilágításával nem akar bajoskodni, s a népoktatás-ról nem gondolkozik. (Halljuk!) E szomorú esemény ujjolag tanusítja a jó népnevelési rendszer szükségét, melly minden néposztály számára czélszerű iskolákat alkosson.“ — Ezután Talfourd szólalt meg irói tulaj-don iránti indítványának biztosság előtt vitatása végett; de Warburton meg-jegyzésére önkényt elhalasztá ezt, s előbb az indítvány némelly módo-sító pontjait nyomtatandja ki, hogy a követek jobban fontolhassák meg, mit szükség a jelen körülmények közt tenniök. — Másnap (jun. 7én) a felsőház nyitá meg üléseit, s ott is mindenek előtt a kenti zavar ügye pöndült meg. Brougham l. ugyanis, mint Hume az alsóházban, a nép-nevelés hiányinak tulajdonítá az egész szánatos esetet, s reményét fe-jezé ki, miszerint a kincstar első lordja hathatósan fogja pártolni az ál-tala nem sokára előterjesztendő népnevelés-javító indítványt. Az e na-pi alsóházi ülést Mahon l. tevé némileg nevezetessé, kérdést intézvén a ministerekhez a baski tartományok szabadítéki iránt, miket szerinte a külminister csupán penészes oklevelekben szunyadó képzel jogoknak nyilvánítá, a madridi kormány azonban most megújítani szándékozik a fölingerült népség megnyugtatására. Palmerston: „Meg kell jegyezmem, miszerint nem emlékezem, hogy a ns lord szavai szerint szólék valaha a baskok szabadítékiról, sőt egészen ellenkezőleg igen neveseseknek tartám, hogy a ns lord s politikai barátai olly hön buzganak távol or-szág hatósági szabadságaért, míg ugyanazon időben a rokon Irlandtól olly makaesul megtagadják annak jöltevőségét. (Halljuk!) s tetszés.) Nincs jogom megítélni a madridi kormány szándékát, de annyit mégis mond-hatok, miszerint a baskok növekedő haragja a trónkövetelő zsarnoki kegyetlenkedési ellen, naponkint veszélyesbbé teszi helyzetét. (Halljuk!) Csak szerencsét kívánhatunk tehát Spanyolországnak mosta-ni helyzetéhez, melly a trónkövetelő végképi kiküszöböltetését napon-kint bizonyosabbá kezdi tenni.“ Mahon: „Kérem, akarja e ünnepele-yesen helyreállítani a baskok szabadságát a madridi kormány?“ Palmerston: „Erre nem válaszolhatok.“ Ezután Stratford Canning a francziáknak Tu-nis felé kezdett terjeszkedése miatt szólítá meg a külministert, mire ez megnyugtatólag felelé, hogy minden illyes hírt pusztá koholmány-nak kell tekinteni, annál inkább, mivel a tuileriák kabineje ünnepele-yesen igé-ré Tunistól távol maradását. Ez ülést kaczagva rekeszték be, miután Perceval következő kérdését: „Hallott-e az irlandi ns fő statutitoknok valamit azon iszonyu gyilkosságrul, mit Sligo megyei Ballymoote város-kában bizonyos protestans molnáron a katolikusok véghez vittek?“ im-ezzel viszonzá Hume: „Hallott-e az irlandi ns fő statutitoknok valamit azon iszonyu gyilkosságrul, mit London egyik részében bizonyos Grim-wood nevű katolikuson protestansok véghez vittek?“ — Stüber Károly volt zsömlyesütő Chelseában, ki tavaly a guidhalli nagy lakoma előtt a királyné s anyja elleni fenyegetések miatt börtönbe juta, törvényes vizs-gálat után egészen örülnek nyilvánítatván, örültek házába vitették, hol folyvást fenyegetőzik a két magas hölgy ellen. — A jun. Siki felsőházi ülésben Brougham l. a katonai törvénynek Alsó-Canadában kihirdetése iránt intéze némelly kérdéseket a minsterséghez, mire Gosford, mel-lőzve minden egyenes választ, csak azt felelé, hogy azon törvény már az egész alsó tartományban meg van szüntetve. Ezután az irlandi szegényi törvény került napirendre, mellynek vitatása alatt Wellington hg több olly pödékindítványval lépe föl, miket valóban czélszerűeknek mondhatni.

